

Padomes secinājumi (2012. gada 26. novembris) par izglītību un apmācību stratēģijā “Eiropa 2020” – izglītības un apmācības ieguldījums ekonomikas atveseļošanā, izaugsme un nodarbinātībā

(2012/C 393/02)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

profesionālo izglītību un apmācību, kas ir divas no pamatjomām, kuru nozīme tika uzsvērtā 2012. gada Eiropas pusgada laikā;

SAISTĪBĀ AR:

Līguma par Eiropas Savienības darbību 165. un 166. pantu,

3. 2012. gada 18. un 19. oktobrī Eiropas Izglītības, apmācības un jaunatnes forumā rīkotās publiskās debates par izglītības un apmācības jautājumiem, kas radušies 2012. gada Eiropas pusgada laikā;

stratēģiju “Eiropa 2020” un it īpaši ar 2012. gada izaugsmes pētījumu un ar 2012. gadā konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem,

4. centienus uzlabot empīriskus pierādījumus un analītiskās spējas ar izglītības un apmācības pārraudzības procesa stiprināšanu;

Padomes 2009. gada 12. maija secinājumiem, ar kuriem laikposmam līdz 2020. gadam izveido stratēģisku sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (“ET 2020”) ⁽¹⁾ un kuru galvenais mērķis ir dalībvalstīs atbalstīt tādu izglītības un apmācības sistēmu turpmāku attīstību, ar kurām tiecas nodrošināt visu iedzīvotāju personīgo, sociālo un profesionālo pašpiepildījumu, kā arī ilgtspējīgu saimniecisko labklājību un nodarbinātību, vienlaikus veicinot demokrātiskās vērtības, sociālo kohēziju, aktīvu pilsoniskumu un kultūru dialogu,

5. Izglītības komitejas un Nodarbinātības komitejas 2012. gada 18. aprīlī rīkoto kopējo tematisko pārskata sanāksmi;

Padomes 2011. gada 14. februāra secinājumiem par izglītības un apmācības lomu stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā ⁽²⁾;

ATZINĪGI VĒRTĒ:

izšķirošo nozīmi, kāda izglītībai un apmācībai ir stratēģijā “Eiropa 2020”, vienlaikus uzsverot dalībvalstu kompetenci attiecībā uz reformu izstrādi un īstenošanu izglītības un apmācības jomā;

ŅEMOT VĒRĀ:

Padomes un Komisijas 2012. gada februāra kopīgo ziņojumu par stratēģiskās sistēmas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā īstenošanu ⁽³⁾, kurā ir izklāstīti pasākumi, lai stiprinātu “ET 2020” pārvaldību un izmantotu “ET 2020” procesu nolūkā atbalstīt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus attiecībā uz izaugsmi un nodarbinātību;

NORĀDA, KA:

1. attiecībā uz izglītības un apmācības jomu Padomes 2012. gada 10. jūlijā konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos uzmanība ir īpaši vērsta uz to, lai veicinātu piekļuvi kvalitatīvai pirmsskolas un skolas izglītībai, lai samazinātu priekšlaicīgi mācības pārtraukumu skaitu, lai jauniešiem vienkāršotu pāreju no izglītības un apmācības uz darba tirgu, lai uzlabotu izglītības rezultātus un prasmju atbilstību darba tirgus vajadzībām, lai pastiprinātu profesionālo izglītību un apmācību, lielāku uzmanību pievēršot apmācībai darbā un mācību praksei, lai modernizētu augstāko izglītību, uzsvāru liekot uz mācību pārtraukšanas rādītāju samazināšanu, un lai nelabvēlīgākā situācijā esošām grupām uzlabotu piekļuvi izglītībai;

UN PATUROT PRĀTĀ:

1. debates par izglītību un stratēģiju “Eiropa 2020”, kurās iesaistījās izglītības ministri 2012. gada 4. un 5. oktobra neoficiālajā sanāksmē Nikosijā;

2. 2010. un 2011. gadā tika gūti uzmundrinoši, tomēr nevienmērīgi panākumi virzībā uz ES pamatmērķi tādos jautājumos kā terciārās vai līdzvērtīgas izglītības iegūšana un priekšlaicīga mācību pārtraukšana, un ka ir nepieciešami pastāvīgi centieni, lai šo mērķi varētu sasniegt līdz 2020. gadam, ņemot vērā to, ka izglītības un apmācības sistēmas reformām bieži vien ir vajadzīgs laiks, lai dotu rezultātus;

2. 2012. gada 17. septembrī rīkoto salīdzinošu izmēģinājuma pārskatu par politiskiem risinājumiem izglītības un apmācības jomā, kurā uzmanība bija vērsta uz augstāko un

⁽¹⁾ OV C 119, 28.5.2009., 2. lpp.

⁽²⁾ OV C 70, 4.3.2011., 1. lpp.

⁽³⁾ OV C 70, 8.3.2012., 9. lpp.

PIEKRĪT, KA:

1. pat trūcīgu finanšu resursu laikā veikti efektīvi un pienācīgi ieguldījumi tādās izaugsmi veicinošās jomās kā izglītība un apmācība ir izšķirošs elements ekonomikas attīstībā un konkurētspējā, kuras savukārt ir būtiskas jaunu darba vietu izveidei;
2. veikt efektīvus ieguldījumus izglītībā un apmācībā var būt pat vēl svarīgāk ekonomisku grūtību periodos un laikā, kad valda augsts jauniešu bezdarba līmenis; kad krīze būs pārvarēta, lielāks augsti kvalificētu absolventu pieplūdums gan no augstākās izglītības, gan no profesionālās izglītības un apmācības (PIA) iestādēm var būtiski palielināt izredzes uz izaugsmi, sekmēt novatorismu un palīdzēt novērst krīzes nākotnei;
3. daudzās jomās gan jauniešu, gan pieaugušo kompetences un prasmju līmeņi ir nepārtraukti un rūpīgi jāpielāgo mainīgajām ekonomikas un darba tirgus vajadzībām; tādēļ gan izglītības un apmācības sistēmās, gan darbavietā būtu jāveicina cilvēku nodarbināmība – kā publiskā un privātā sektora kopīga atbildības joma saistībā ar mūžizglītību;
4. lai sasniegtu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus, būtiski ir Eiropas pilsoņus gatavot par motivētiem un patstāvīgiem zināšanu apguvējiem, kas ilgstoši spēj dot savu ieguldījumu ilgtspējīgas ekonomiskās izaugsmes un sociālās kohēzijas veicināšanā;
5. izglītības un apmācības sistēmas mērķim vajadzētu būt – vienkāršot pāreju no izglītības uz darba dzīvi, panākt pareizu līdzsvaru starp teoriju un praksi, kā arī attiecīgā gadījumā stiprināt saikni starp izglītību un apmācību un darba tirgu; mācību procesam būtu labāk jāatspoguļo jaunie apstākļi un attiecīgā gadījumā jāaptver praktiskas apmācības elementi, kas var dot ieguldījumu studentu un citu zināšanu apguvēju nodarbināmības uzlabošanā;
6. izglītības un apmācības nozarei, tostarp ministru līmenī, būtu jāuzņemas nozīmīgāka loma, gan nosakot kopējas pieejas un mērķus attiecībā uz izglītību un apmācību, gan arī īstenojot stratēģijas “Eiropa 2020” Eiropas pusgada izglītības un apmācības aspektus, šim nolūkam:

- a) Padomē rīkojot debates par jautājumiem, kas saistīti ar Eiropas pusgadu;
- b) veicinot sadarbību starp Izglītības komiteju un Nodarbinātības komiteju, kā arī visām citām attiecīgajām komitejām;

AICINA DALĪBVALSTIS:

1. saskaņā ar valsts un reģiona prioritātēm un vajadzībām izstrādāt un īstenot reformas, kuru mērķis ir risināt problēmas, kas norādītas konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos attiecībā uz izglītības un apmācības jomu;
2. par ekonomikas atveseļošanai, izaugsmei un nodarbinātībai paredzētas plašākas stratēģijas elementu izvirzīt mērķi veikt efektīvus ieguldījumus izglītībā un apmācībā, tostarp ar ES programmu un Eiropas struktūrfondu starpniecību;
3. kopā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām censties uzlabot skolotāju, skolu vadītāju un skolotāju instruktoru pieņemšanu darbā, viņu profesionālo izaugsmi un vispārējo statusu tā, lai uzlabotos pasniegšanas un mācību vides kvalitāte un palielinātos šo profesiju pievilcība;
4. izglītības un apmācības programmās ietvert vairāk praktiskā darbā balstītus elementus, it īpaši profesionālās izglītības un apmācības (PIA) jomā, tostarp izmantojot stažēšanos un mācību praksi; izveidot struktūras, kas paredzētas PIA iestāžu, uzņēmumu, sociālo partneru un vietējo un reģionālo iestāžu sadarbībai, un palielināt PIA nozares pievilcību, tostarp PIA sistēmā dažādojot iespējas un nodrošinot labāku orientāciju vidējās izglītības sākumposmā;
5. saistībā ar valstu kvalifikācijas sistēmām veicināt elastīgākas pārejas iespējas starp profesionālās izglītības un apmācības un augstākās izglītības sistēmām;
6. paplašināt dalību augstākajā izglītībā un PIA, piemēram, paredzot mērķtiecīgus pasākumus nepietiekami pārstāvētām grupām, ieviešot elastīgus mācību režīmus un attīstot, ja tādas vēl nav, uz profesiju vai arodu orientētu augstāko izglītību, kas papildinātu universitātes izglītību;

7. sniegt mērķtiecīgāku atbalstu un orientāciju studentiem, lai viņiem palīdzētu paredzētājā laikā sasniegt attiecīgo augstākās izglītības pakāpi;
8. izglītības un apmācības prioritātes, kas noteiktas stratēģijā "Eiropa 2020" un sistēmā "ET 2020", sasaistīt ar izdevumiem, kas piešķirti no ES struktūrfondiem saskaņā ar pašreizējo un nākamo daudzgadu finanšu shēmu;

AICINA KOMISIJU:

1. izvērtēt nesen veikto salīdzinošo izmēģinājuma pārskatu un, uz to pamatojoties, iesniegt priekšlikumus diskusijām par iespējamiem līdzbiedru mācīšanās pasākumiem nākotnē un par salīdzinošiem pārskatiem, kas saistīti ar stratēģijas "Eiropa 2020" mērķiem;
2. iesniegt Padomei "ET 2020" darba programmas projektu, lai nodrošinātu "ET 2020" otrajā darba ciklā (no 2012. līdz

2014. gadam) izvirzīto prioritāro jomu un attiecīgā gadījumā konkrētām valstīm adresēto ieteikumu īstenošanu. Minētajā darba programmā attiecībā uz katru prioritāro jomu būtu jānorāda plānotā darbība, termiņš un atvērtās koordinācijas metodes darba grupu iesaiste;

AICINA DALĪBVALSTIS UN KOMISIJU:

1. neskarot sarunas par daudzgadu finanšu shēmu, nodrošināt, lai konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos uzsvērtās vajadzības pēc reformām tiktu ņemtas vērā, izvēloties ieguldījumu prioritātes un intervences pasākumus, kas paredzēti saskaņā ar turpmāko Eiropas struktūrfondu kopīgo stratēģisko sistēmu;
2. labāk saskaņot *Eurydice* un citu attiecīgo tīklu, piemēram, *Cedefop's ReferNet*, darbību, lai analizētu dalībvalstu izglītības un apmācības sistēmas un izvērtētu reformas, kas tiek veiktas, īstenojot stratēģiju "Eiropa 2020".